

Mustlase parun.

Lühike sisukokkuvõte.

Esimene vaatus. Soine maakoht, tagaplaanil lagunenud loss. Lava taga laevnikkude koor. Ottokar kaevab ja otsib varaauku, kuid asjata. Vana Czipra naerab ta välja ja mõlemad lähevad ära. Nüüd lähenevad kahes lootsikus Barinkay ja Carnero. Esimene neist, kes 25 aastat kadunud olnud, on vana lossi ja maakoha omanik. Omas etteaste-laulus jutustab ta oma reisidest ja avantüüridest. Siis kuuleb ta Carnerolt, et rikas seakasvataja Zsupán ühe osa Barinkay omandusest on endale võtnud. Nüüd ilmub Czipra ja tunneb samuti Barinkays lossi ja maa õige omaniku ära. Ta ennustab Barinkayle, et ta leiab endale armastava naise ja pärast pulmasõid ka peidetud varanduse. Peale selle seatakse kohe üleandmise dokument kokku, mille juurde tunnistajana kutsutakse ka Zsupán. Viimane esitleb end kuplega: „Mu ideaal ja elukasy on harjasloom ja searasv!“ Et Barinkay ja Zsupáni vahel kõiki tülivõimalusi kõrvaldada, otsustatakse sealsamas, et Barinkay seakuninga tütre Arsenaga abiellu astub. Zsupán saadab tütre järele, kuid enne veel, kui see kohale jõuab, esineb Mirabella, tunneb Carneros oma kaua kadunud mehe ära ja hüüab poja Ottokari isa vaatama. Nüüd ilmub ka Arsenaga, lükkab aga Barinkay kosimise uhkelt tagasi, sest viimane ei olla parun. Kõik lähevad minema, Barinkay jääb oma meelepahga üksinda. Ta juurde tuleb Saffi, kes talle vana lossi juurde peab teed juhatama. Pea samal ajal ilmub ka Ottokar salajasele kokkusaamisele Arsenaga. Saffi ja Barinkay jäävad armastajate sosinat kuulatama Korruga kuuldu röömsaid viise ja lavale ilmuvad mustlased. Kui Czipra kohale ruttab ja jutustab, et Barinkay nende 25 aastat kadunud peamees on, tervitavad mustlased oma „vojevodet“ suure rõõmuga. Barinkay esitleb end seakasvatajale nüüd kui „mustlase parun“, kuid seegi ei aita — Arsenaga lükkab ta ikkagi tagasi.

Teine vaatus. Mustlaste laager sügavas kuristikus, vasakul ees mingid varemed. Barinkay on oma mustlaste juurde jäänud, sest ta on Saffit armastama hakanud. Kirglikes duetis avaldavad nad teineteisele oma tundeid, siis jutustab Saffi armsamale, ta olla öösel unes näinud, et vanades lossivaremetes varandus peitub. Tüdruku tungiva palve peale hakkab Barinkay vara otsima ja leiabki õnsas kaljus suure hulga kulda. Mõlemad hõiskavad rõõmu pärast: vana Czipra ennustus oli täide läinud! Kui mustlased tööle lähevad, jäävad ainult kaks vanameest laagrit valvama. Need kutsuvad Zsupán endale appi, et sohu kinnijäänud kullavankrit välja tõmmata. Kuid enne, kui ta jõuab ümber vaadata, on vargad mõlema kullastiga juba oma teed läinud. Barinkay vihakisa peale ruttab hulk rahvast kohale, muu seas Mirabella, Arsenaga ja Carnero. Viimane, kes kõlbluskommisaari ametit peab, tahab Barinkayd ja Saffit nende kooselamise pärast noomida. Siis ilmub krahv Homonay ja hakkab suure õhinaga mehi koguma sõjaväkke. Krahvi laul ja czardas mõjuvad vaimustavalt, isegi Ottokar ja Zsupán astuvad sõjaväkke. Carnero katsub Barinkayd Homonay ees kahtlustada, kuid Barinkay teeb osava vastukäigu sellega, et kõik oma praegu leitud kulla sõjakulude katteks annetab. Kui nüüd Czipra korruga teatab, et kõigi poolt põlatud Saffi sugugi mustlasetüdruk ei ole, vaid vürsttütär, leiab Barinkay, et ta nii kõrgest soost mõrsjat ei vääri ja asub ühes Homonay husaaridega sõja teele.

Kolmas vaatus. Wienis, Kärnteni värava ees. Võidurikkad väed tulevad sõjast tagasi. Carnero teatab, et kõige vapramalt olla võidelnud Barinkay. Kui see siis ise ilmub, teatab Homonay, et keiser ta sõjaliste teenete eest on aadeli seisusse tõstnud. Õnnelikuna surub värske parun Saffi oma rinnale. Üldine lõpulaul.